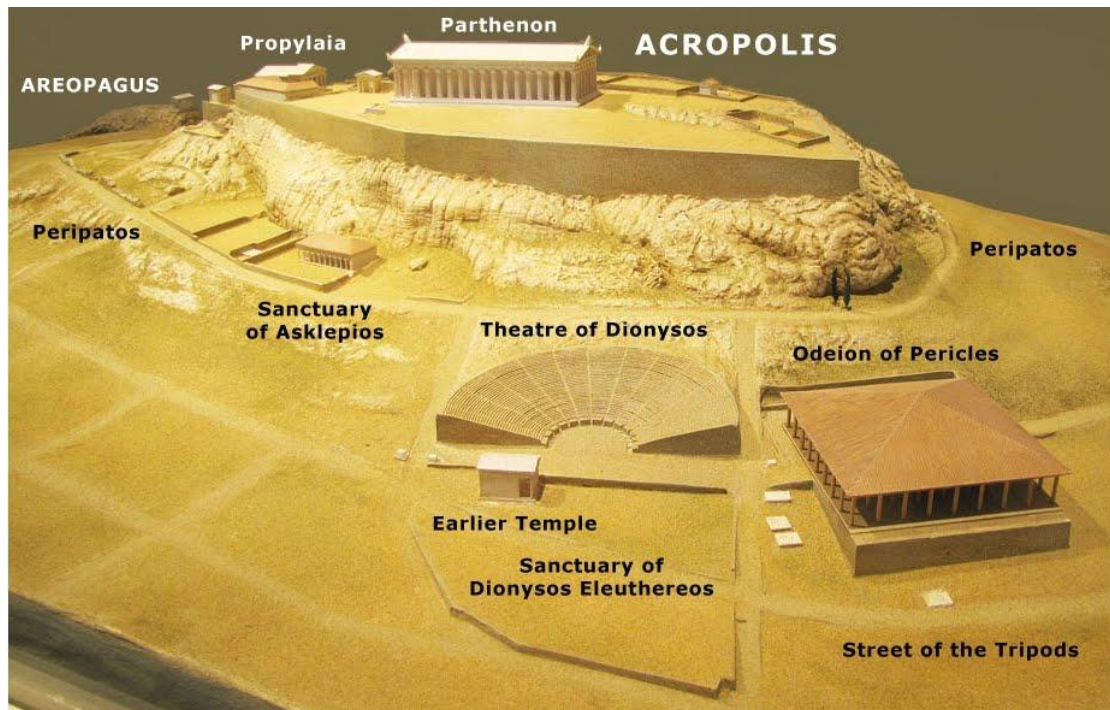

Η ΝΟΤΙΑ ΚΛΙΤΥΣ

ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΓΕΝΕΣΗ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

Λίγο βορειότερα από το ναό διαμορφώθηκε ένας κυκλικός χώρος για την τέλεση των λατρευτικών δρώμενων προς τιμήν του θεού, τα οποία παρακολουθούσαν οι πιστοί καθισμένοι στο πρηνές του λόφου της Ακρόπολης. Η πρώτη αυτή "ορχήστρα" και η διαμόρφωση που πραγματοποιήθηκε αποτέλεσαν τον πυρήνα του Διονυσιακού Θεάτρου. Τα καθίσματα ήταν ξύλινα και ακατάλληλα για τις ανάγκες των θεατών. Έτσι, στις αρχές του 5ου αιώνα έγινε ένα **ατύχημα**. Τα ίκρια (τα καθίσματα) κατεδαφίστηκαν και πολύς κόσμος τραυματίστηκε. Τότε, επελέγη η νότια πλαγιά της ακρόπολης, όπου ο χώρος ήταν κατάλληλος και χτίστηκε το θέατρο το οποίο λειτούργησε για **900 χρόνια** (από τον 6^ο αι.π.Χ μέχρι τον 4^ο αι.μ.Χ)

1^η ερώτηση: Με βάση και το όνομα του θεάτρου που είμαστε με τη λατρεία ποιου θεού πιστεύετε ότι συνδέεται η γένεση του δράματος; [ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ]

Στοιχεία της διονυσιακής λατρείας που διατηρήθηκαν και στο δράμα:

Μιμητικό στοιχείο σε κινήσεις & φωνή

Μεταμφίεση

Τραγούδι (λυρικό μέρος τραγωδίας)

Διθύραμβος (εξάρχων) +

Εξέλιξη του Διθυράμβου:

- Αρίων (6^{ος} αι. π.Χ – Κόρινθος) δίνει τεχνική μορφή στο διθύραμβο
- Θέσπις (2^ο μισό 6^{ου} αι. – Αθήνα) 1^{ος} υποκριτής σε πεζό λόγο : ΓΕΝΕΣΗ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

2^η ερώτηση: Γιατί στην Αθήνα η γένεση του δράματος; Μπορείτε να φανταστείτε τις ιδιαίτερες πολιτικές & κοινωνικές συνθήκες που επικρατούσαν σε σχέση με άλλες πόλεις-κράτη που ήταν πιο περιορισμένες οι συνθήκες ζωής π.χ Σπάρτη;

[Δημοκρατικό Πολίτευμα – ελευθερίες]

[Αγωνιστική νοοτροπία & το αίσθημα αυτοπεποίθησης ιδιαίτερα μετά τη νίκη των Μηδικών]

ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΜΑΣΤΕ ΔΙΔΑΧΤΗΚΑΝ (γιατί λέω διδάχτηκαν;) ΟΙ ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ & ΟΙ ΚΩΜΩΔΙΕΣ ΠΟΥ ΜΑΣ ΕΧΟΥΝ ΔΙΑΣΩΘΕΙ!!

ΜΕΡΗ ΘΕΑΤΡΟΥ (κοίλον, σκηνή, ορχήστρα – πάροδοι)

Ξεναγώντας στο Αρχαίο Θέατρο του Διονύσου

Λίγο βορειότερα από το ναό διαμορφώθηκε ένας κυκλικός χώρος για την τέλεση των λατρευτικών δρώμενων προς τιμήν του θεού, τα οποία παρακολουθούσαν οι πιστοί καθισμένοι στο πρανάς του λόφου της Ακρόπολης. Η πρώτη αυτή "**ορχήστρα**" και η διαμόρφωση που πραγματοποιήθηκε αποτέλεσαν τον πυρήνα του Διονυσιακού Θεάτρου. Τα καθίσματα ήταν ξύλινα και ακατάλληλα για τις ανάγκες των θεατών. Έτσι, στις αρχές του 5ου αιώνα έγινε ένα **ατύχημα**. Τα ίκρια (τα καθίσματα) κατεδαφίστηκαν και πολύς κόσμος τραυματίστηκε. Τότε, επελέγη η νότια πλαγιά της ακρόπολης, όπου ο χώρος ήταν κατάλληλος και χτίστηκε το θέατρο το οποίο λειτούργησε για **900 χρόνια** (από τον 6^ο αι.π.Χ μέχρι τον 4^ο αι.μ.Χ)

ΝΑΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΕΩΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ (ΑΡΧΑΙΚΟΣ-ΝΕΩΤΕΡΟΣ)

Το ιερό του Ελευθερέως Διονύσου, με το θέατρο είναι τα πρώτα μνημεία που αντικρύζει ο επισκέπτης καθώς εισέρχεται από την κεντρική είσοδο του χώρου, επί της οδού Θρασύλλου & του πεζόδρομου της Διονυσίου αρεοπαγίτου. Το ιερό ιδρύθηκε **τον 6ο αι. π.Χ** κατά την περίοδο του τυράννου **Πεισίστρατου ή των γιων** του που εισήγαγαν στην Αθήνα τη λατρεία του Διονύσου από τις Ελευθερές Βοιωτίας. Ο ναός ήταν δωρικού ρυθμού.

Σε αυτόν γιορτάζονταν κάθε χρόνο, τον μήνα Ελαφβολιών, στα τέλη Μαρτίου με αρχές Απριλίου, τα Μεγάλα ή εν άσσει Διονύσια, η λαμπρότερη γιορτή προς τιμήν του θεού. Σήμερα, διατηρούνται στον χώρο τα λείψανα κυρίως των κτιρίων που περιελάμβανε το ιερό κατά τον 4^ο αι. π.Χ. Πρόκειται για τους 2 ναούς του Διονύσου, τον λατρευτικό βωμό, μια Στοά καθώς και τον τοίχο του περιβόλου που περικλείει το τέμενος.

Νοτιότερα του παλαιού ναού του Διονύσου και χωρίς να σταματήσει η λειτουργία του χτίστηκε στο **β' μισό του 4^{ου} αι. π.Χ.** ο Νεώτερος ναός του Διονύσου, στον οποίο στεγαζόταν το χρυσελεφάντινο άγαλμα του θεού, έργο του Αλκαμένη. Ο ναός κατά τους περισσότερους μελετητές, ήταν Δωρικού ρυθμού. Σήμερα σώζονται μόνο τα θεμέλια του ναού και της βάσης του λατρευτικού.

Υπήρξε ο βασικός τόπος παράστασης του αττικού δράματος, αφού φιλοξενούσε τα Μεγάλα Διονύσια, τη μεγαλύτερη θεατρική γιορτή της πόλης των Αθηνών.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΡΑΜΑ
Ξεναγώντας στο Αρχαίο Θέατρο του Διονύσου

ΩΔΕΙΟ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

Χτίστηκε όταν στρατηγός στην Αθήνα ήταν ο **Περικλής (447π.Χ)**. Ήταν το πρώτο ωδείο της πόλης και προοριζόταν για να στεγάσει τους μουσικούς αγώνες της εορτής των Παναθηναίων που τελούνταν κάθε τέσσερα χρόνια. Άρα, ο κεντρικός χώρος ήταν κατάλληλα διαμορφωμένος για την διεξαγωγή των μουσικών αγώνων. για προφύλαξη των θεατών του θεάτρου σε περίπτωση κακοκαιρίας αλλά και για προπαρασκευές των χορωδιών. Τα εδώλια ήταν ξύλινα, υπήρχαν πολλές πέτρινες κολόνες και η οροφή ήταν κωνική. Ο κωμικός Κρατίνος την παρομοίαζε με το κεφάλι του Περικλή. Εκεί, γίνονταν οι **προαγώνες**, δηλαδή οι παρουσιάσεις των δραματικών έργων από τους ποιητές πριν από την παράστασή τους στους αγώνες κατά τις αθηναϊκές γιορτές.

Σύμφωνα με τον Πλούταρχο ήταν το πιο μεγαλειώδες κτήριο όλων των Ελλήνων

Το αρχικό κτίριο του Ωδείου πυρπολήθηκε κατά την επιδρομή του Σύλλα στην Αθήνα, κατά το 87-86 π.Χ, είτε από τον ίδιο τον Σύλλα ή από τον εχθρό του Αριστίωνα υπό το φόβο πως ο Σύλλας θα χρησιμοποιούσε τα ξύλα για να επιτεθεί στην Ακρόπολη.

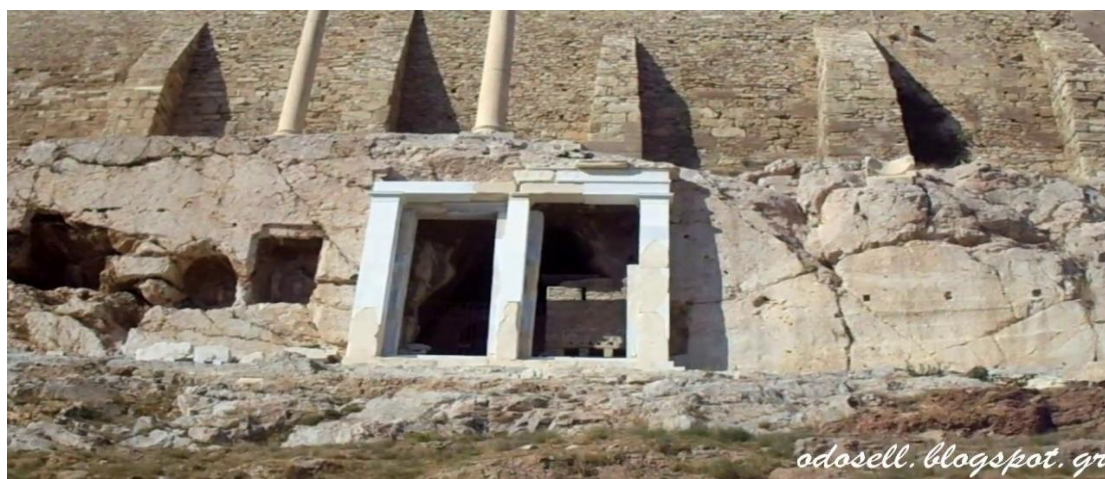
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΡΑΜΑ
Ξεναγώντας στο Αρχαίο Θέατρο του Διονύσου**ΧΟΡΗΓΙΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΘΡΑΣΥΛΛΟΥ**

Στη μέση του κατακόρυφα λαξευμένου βράχου πάνω από το Θέατρο του Διονύσου, δεσπόζει το σπήλαιο του χορηγικού μνημείου του Θρασύλλου (4^ο αι.π.Χ). Κάλυπτε την είσοδο ενός σπηλαίου. Στην κορυφή του μνημείου έστεκε ο χάλκινος τρίποδας που έλαβε ως βραβείο ο Θράσυλλος. Πενήντα χρόνια αργότερα, το 270 π.Χ., ο γιος του Θρασύλλου, ο Θρασυκλής κέρδισε δύο θεατρικούς αγώνες και προσέθεσε στο μνημείο του πατέρα του τους δικούς του τρίποδες (3^ο αι π.Χ.). Επιπλέον, στο κεντρικό σημείο έστησε μαρμάρινο άγαλμα του θεού Διονύσου.

Από περιηγητές του **17ου αιώνα** πιστοποιείται η ύπαρξη στο σπήλαιο ενός ιδιότυπου διμερούς ναυδρίου, με την ονομασία «Παναγία η Σπηλιώτισσα», κατάλοιπα του οποίου σώζονται σήμερα στο εσωτερικό του σπηλαίου.

Το μνημείο του Θρασύλλου, ενώ είχε διατηρηθεί σχεδόν ακέραιο για είκοσι αιώνες, καταστράφηκε το **1827**, κατά την πολιορκία της Ακροπόλεως από τους Τούρκους.

Το άγαλμα του Διονύσου είχε αφαιρεθεί ο λόρδος Έλγιν και εκτίθεται σήμερα στο Βρετανικό Μουσείο.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Επιλογή ποιητών από επώνυμο άρχοντα & Χορηγοί
2. Προαγώνας
3. Κριτές
4. Νικητές
5. «Διδασκαλίες»

Τα Μεγάλα Διονύσια άρχιζαν όταν οι ιερείς μετέφεραν το ξόανο του θεού στο θέατρο και το εγκαθιστούσαν στην πρώτη σειρά, για να μετέχει στις εκδηλώσεις. Ακόμα, πριν από τις παραστάσεις τελούνταν θυσίες, που υπογραμμίζουν τον θρησκευτικό χαρακτήρα τους.

Ξεναγώντας στο Αρχαίο Θέατρο του Διονύσου

Μετά τη θυσία του ζώου έκαναν καθαρμούς ραντίζοντας με το αίμα το θέατρο και τους θεατές. Στη συνέχεια, και αφού οι κριτές καταλάμβαναν τις ειδικές τιμητικές θέσεις τους, άρχιζαν οι παραστάσεις, που έκλειναν με την ανάδειξη των νικητών του τραγικού αγώνα το βράδυ της πέμπτης ημέρας της εορτής.

ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Το κοίλον= είναι το κομμάτι του θεάτρου που υπέστη τις λιγότερες αλλαγές στο πέρασμα των χρόνων. Ήταν ο χώρος στον οποίο κάθονταν οι θεατές οι οποίοι έφταναν μέχρι τους 14.000. Αποτελούνταν από:

- τα μαρμάρινα **εδώλια** (καθίσματα). Τα μπροστινά καθίσματα, οι **προεδρίες**
- **διαζώματα** (οριζόντιοι διάδρομοι που χωρίζουν τις θέσεις των θεατών, πλάτος 4μ)
- **τις κερκίδες** (σφηνοειδή τμήματα των εδωλίων, ήταν 13)
- **τις κλίμακες** (σκάλες)

Τα μπροστινά εδώλια ονομάζονταν μαρμάρινες **προεδρίες** οι οποίες ήταν 67 και ανήκουν στην **Λυκούργεια κατασκευαστική φάση**. Η κεντρική προεδρία προοριζόταν για τον ιερέα του θεού Διονύσου και είχε πλούσιο γλυπτικό διάκοσμο. Το κοίλον στηριζόταν με την βοήθεια των **αναλειμματικών τοιχών**

Ορχήστρα= Η ορχήστρα ήταν ένας ημικυκλικός χωμάτινος χώρος στον οποίο δρούσε μόνο ο χορός. Γύρω-γύρω από αυτήν βρισκόταν ο **εύρυπος** ο οποίος ήταν ένας αγωγός απορροής και προστάτευε το θέατρο από πλημμύρα σε περίπτωση βροχής. Ακόμα, στο κέντρο της ορχήστρας βρισκόταν η **θυμέλη**, που γινόντουσαν οι θυσίες των ζώων πριν την έναρξη της παράστασης. Εκεί στεκόταν ο κορυφαίος του χορού.

Με τις μετατροπές των Ρωμαίων η ορχήστρα πήρε σχήμα πετάλου και στολίστηκε με πολύχρωμες μαρμάρινες πλάκες. Ένα εντυπωσιακό επίτευγμα των Ρωμαίων είναι ότι έφτιαξαν την ορχήστρα με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορούν να τη χρησιμοποιούν και ως «θάλασσα» και ως αρένα.

Χορός= Ο χορός αποτελούνταν από 15 ερασιτέχνες. Είχε επικεφαλής τον αυλητή. Έμπαιναν από την δεξιά πάροδο (μέτωπο 5 βάθος 3). Όταν λάμβαναν την θέση τους επί σκηνής χωρίζονταν σε 2 ημιχώρια. Στην πρώτη τους εμφάνιση φορούσαν ένα **ιμάτιο** (μακρύ ένδυμα που τοποθετούνταν κάτω από την αριστερή μασχάλη, το τύλιγαν γύρω από τον θώρακα και την πλάτη). Ουκ ολίγες φορές για να αιφνιδιάσουν και να εντυπωσιάσουν τους θεατές με την σκευή τους το έβγαζαν. Τέλος, πολλές φορές δεν είχαν την ίδια αμφίεση όλα τα μέλη του χορού.

Ξεναγώντας στο Αρχαίο Θέατρο του Διονύσου

Σκηνή= άλλαξε πολλές φορές μορφή. Από το τελευταίο σκηνικό οικοδόμημα, δυστυχώς, έμειναν μόνο λίγα τμήματα. Στα αρχαϊκά χρόνια ήταν μια επιμήκης ξύλινη κατασκευή που προστέθηκε τον 5^ο αιώνα π.Χ. Στο **προσκήνιο** (ελληνιστικά χρόνια) είχε ζωγραφισμένη την πρόσοψη ενός ανακτόρου ή ενός ναού. Είχε μέγεθος 50 μέτρα και από την ελληνιστική εποχή, ήταν **διώροφη**. Είχε τα **παρασκήνια** δηλαδή τα δύο άκρα της σκηνής που προεξέχουν και βοηθητικούς χώρους. Πάνω από τον δεύτερο όροφο (κλασικά χρόνια) υπήρχε το «θεολογείο» στο οποίο ανέβαιναν οι υποκριτές που έπαιζαν τον ρόλο ενός θεού. Στον δεύτερο όροφο υπήρχε το «λογείο» (υστερορωμαϊκά χρόνια) το οποίο έγινε το κύριο μέρος εμφάνισης των υποκριτών, όταν ο ρόλος τους έγινε πιο σημαντικός.

Δεξιά και αριστερά της σκηνής υπήρχαν 2 διάδρομοι οι **πάροδοι**. Ήταν στεγασμένες πύλες από τις οποίες έμπαινε ο Χορός και οι υποκριτές. Η δεξιά πάροδος σήμαινε πως ο ήρωας ερχόταν από το λιμάνι ή την πόλη ενώ η αριστερή από την ύπαιθρο. Πάροδος λεγόταν και το πρώτο άσμα της εισόδου του χορού.

Υποκριτές= Οι υποκριτές ήταν αποκλειστικά **άντρες** που υποδύονταν και τους αντρικούς και τους γυναικείους ρόλους. Ο Θέσπις εισήγαγε τον πρώτο υποκριτή, ο Αισχύλος τον δεύτερο ενώ ο Σοφοκλής τον τρίτο. Επειδή οι ρόλοι των έργων πολλές φορές ήταν περισσότεροι από τον αριθμό των υποκριτών, πολλές φορές κάθε υποκριτής έπαιζε αρκετούς ρόλους. Οι υποκριτές φορούσαν έναν μακρύ χιτώνα που έφτανε έως τους αστραγάλους. Είχε μακριά στενά μανίκια, τις **χειρίδες** με αποτέλεσμα αυτός ο «χειριδωτός χιτώνας» να δίνει στους ηθοποιούς ηρωική εμφάνιση. Ως παπούτσια φορούσαν δερμάτινες μπότες οι οποίες έφταναν μέχρι το μέσο της κνήμης και είχαν ψηλή σόλα. Αυτά τα υποδήματα ονομάζονταν **κόθορνοι**. Οι επαγγελματίες έπαιζαν φορώντας **προσωπεία**. Κατασκευάζονταν από λινό ύφασμα το οποίο είχε μουσκευτεί σε γύψο στην συνέχεια, η επιφάνειά του ζωγραφιζόταν από έναν ειδικό τεχνίτη, τον σκευοποιό. Λόγω των φθαρτών υλικών τους τα προσωπεία δεν έχουν σωθεί. Συχνά, αντί για προσωπίδα οι υποκριτές άλειφαν το πρόσωπό τους με **ψιμύθιο** δηλαδή μία λευκή βαριά σκόνη, πούδρα από ανθρακικό μόλυβδο. Το ψιμύθιο χρησιμοποιούσε και ο Θέσπις.

Θεατρικοί Μηχανισμοί= Ό,τι γνωρίζουμε για την σκηνογραφία το γνωρίζουμε από τις εικόνες των αγγείων. Από τα βασικότερα σκηνικά μιας αρχαίας παράστασης ήταν οι **ξύλινοι ζωγραφικοί πίνακες** που τοποθετούνταν στην πρόσοψη της σκηνής.

1. **Εκκύκλημα**
2. **Μηχανή-Γερανός**
3. **Περίακτοι**
4. **Βροντείο & κεραυνοσκοπείο**
5. **Αιώρημα (από μηχανής θεός)**
6. **Χαρώνειες κλίμακες (σκάλες που τάχα οδηγούσαν στον Κάτω Κόσμο)**

Ξεναγώντας στο Αρχαίο Θέατρο του Διονύσου

Μετά τις μεγάλες καταστροφές του βαρβαρικού φύλου των **Ερούλων το 267 μ.Χ.** στην Αθήνα η τελευταία αναλαμπή του θεάτρου μαρτυρείται από τη μετασκευή του ρωμαϊκού προσκηνίου (4ος αι. μ.Χ.) με υλικά από παλιότερα μνημεία. Σε επιγραφή που έχει βρεθεί συμπεραίνουμε την χρήση του θεάτρου για διονυσιακές εορτές στο πλαίσιο λαϊκών συγκεντρώσεων, προφανώς έως το **529 μ.Χ., όταν ο Ιουστινιανός** έκλεισε τις φιλοσοφικές σχολές

στην

Αθήνα

Η ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ

Όταν εγκαταλείφθηκε το θέατρο, ξεχάστηκε από τους ανθρώπους και καλύφθηκε από χώμα. Το θέατρο ανακαλύφθηκε το 1841 από Έλληνες & Γερμανούς αρχαιολόγους. Οι ανασκαφές ξεκίνησαν το 1862 και αποκαλύφθηκε ολόκληρο στα τέλη του 19ου αιώνα. Το 1970 άρχισε η συντήρησή του. Τέλος, το 1984 δημιουργήθηκε μια επιτροπή για την προστασία του μνημείου με μια δεύτερη να ακολουθεί το 2002.

ΩΔΕΙΟ ΗΡΩΔΟΥ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ

Το περίφημο Ωδείο του Ηρώδη του Αττικού δεσπόζει στο δυτικό άκρο της Νότιας Κλιτύς της Ακρόπολης. Ήταν το τρίτο, που κατασκευάστηκε στην αρχαία Αθήνα, μετά το ωδείο του Περικλή, επίσης στη Νότια Κλιτύ (5ος αι. π.Χ.) και το ωδείο του Αγρίππα στην Αρχαία Αγορά (15 π.Χ.). Οικοδομήθηκε κατά τη διάρκεια του **2ου αι. μ.Χ.**, με χρήματα που προσέφερε ο Τιβέριος Κλαύδιος Αττικός Ηρώδης, γνωστός γόνος μεγάλης αθηναϊκής οικογένειας και ευεργέτης, σε ανάμνηση της συζύγου του Ρήγιλλας, που πέθανε το 160 μ.Χ. Δεν είναι γνωστή η ακριβής χρονολογία της κατασκευής του.

Το ωδείο, που χρησιμοποιήθηκε κυρίως για **μουσικές εκδηλώσεις**, ήταν **στεγασμένο** και είχε συνολική χωρητικότητα **5.000 ατόμων**. Το **κοίλο** ήταν ημικυκλικού σχήματος, είχε λαξευθεί στο βράχο. Χωριζόταν σε δύο διαζώματα, τα οποία αριθμούσαν 32 σειρές εδωλίων κατασκευασμένων από μάρμαρο. Η **ορχήστρα**, είχε επίσης ημικυκλικό σχήμα και ήταν στρωμένη με πλάκες από μάρμαρο. Η **σκηνή** ήταν υπερυψωμένη και ο τοίχος της, που έχει σωθεί σε ύψος 28 μ., διαρθρωνόταν σε τρεις ορόφους. Εκεί τοποθετούνταν αγάλματα, σύμφωνα με την παράδοση που ακολουθούσαν τα ρωμαϊκά θέατρα.

Εκατέρωθεν της σκηνής υπήρχαν **κλίμακες**, που οδηγούσαν στο άνω διάζωμα του κοίλου. Μπροστά από τον εξωτερικό τοίχο της σκηνής διαμορφωνόταν μία στοά, το μετασκήνιο. Τα δάπεδα ήταν ψηφιδωτά. Η κατασκευή του μνημείου ήταν ιδιαίτερα δαπανηρή, γεγονός που **επισημαίνεται** και από αρχαίες μαρτυρίες, Το ωδείο **καταστράφηκε το 267 μ.Χ. από την επιδρομή των Ερούλων**, οι οποίοι έκαψαν και

Ξεναγώντας στο Αρχαίο Θέατρο του Διονύσου

κατέστρεψαν πολλά οικοδομήματα της αρχαίας Αθήνας, και δεν ανοικοδομήθηκε ποτέ, όπως συνέβη σε άλλα αρχαία κτίσματα που είχαν υποστεί καταστροφές.

Από το ωδείο εισέβαλαν στην Ακρόπολη το 1826 ο Κ. Φαβιέρος, ο Γάλλος φιλέλληνας στρατηγός, και οι στρατιώτες του κατά τη διάρκεια της πολιορκίας της Ακρόπολης από τους Τούρκους, ανεφοδιάζοντας τους πολιορκούμενους Έλληνες με τρόφιμα και πυρίτιδα.

Οι ανασκαφές στο χώρο του μνημείου πραγματοποιήθηκαν στα μέσα του 19ου αιώνα από την Αρχαιολογική Εταιρεία και απομάκρυναν μεγάλους όγκους χώματος. Το μνημείο αναστηλώθηκε την περίοδο 1952-1953 με μάρμαρο Διονύσου και από το 1957 χρησιμοποιείται για τη διεξαγωγή καλλιτεχνικών εκδηλώσεων (συναυλίες, παραστάσεις αρχαίου δράματος κ.τ.λ.) κυρίως στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών.

ΣΤΟΑ ΤΟΥ ΕΥΜΕΝΗ

Στην ανατολική του πλευρά το ωδείο επικοινωνούσε με τη στοά του Ευμένη, στεγασμένο οικοδόμημα που είχε κατασκευασθεί περίπου τρεις αιώνες νωρίτερα, από το βασιλιά της Περγιάμου Ευμένη τον 2^ο αι.π.Χ

Τα ερείπια της Στοάς του Ευμένους στη Νότια Κλιτύ της Ακρόπολης εκτείνονται στον χώρο μεταξύ του Θεάτρου του Διονύσου και του Ηρωδείου.

Στοές ανεγείρονταν κοντά σε θέατρα και χρησίμευαν ως καταφύγιο των θεατών στις δύσκολες καιρικές συνθήκες ή ως αποθηκευτικοί χώροι για τα σκηνικά του θεάτρου.

Η στοά ήταν διώροφη. Η πρόσοψη του **ισογείου** διαμορφωνόταν από μία κιονοστοιχία με 64 δωρικούς κίονες, ενώ στο μέσον του εύρους του υπήρχε μία σειρά από 32 κίονες ιωνικού ρυθμού. Στον **όροφο** υπήρχαν αντίστοιχα δύο κιονοστοιχίες, από τις οποίες η εξωτερική αποτελούνταν από «αμφικίονες» ιωνικού ρυθμού και η εσωτερική από κίονες που έφεραν κιονόκρανο περγαμηνού τύπου. Οι δύο όροφοι συνδέονταν εξωτερικά με δύο κλίμακες που σχηματίζονταν στα άκρα της στοάς. Η κλίμακα στο ανατολικό άκρο της οδηγούσε παράλληλα και στο επίπεδο του Περιπάτου, ο οποίος διερχόταν από το κούλο του Διονυσιακού Θεάτρου. Οι θεατές από το κατώτερο τμήμα του θεάτρου είχαν πρόσβαση στο

Ξεναγώντας στο Αρχαίο Θέατρο του Διονύσου

ισόγειο της στοάς μέσω της δυτικής παρόδου. Η Στοά του Ευμένους παρουσιάζει μεγάλη ομοιότητα ως προς τη μορφή με την Στοά του Αττάλου στην Αρχαία Αγορά της Αθήνας, η οποία ανεγέρθηκε από τον αδελφό του Ευμένη, Άτταλο Β'.

Τον 2ο αι. μ.Χ. το δυτικό άκρο της Στοάς του Ευμένους συνδέθηκε λειτουργικά με το Ωδείο του Ηρώδη του Αττικού, μέσω μιας κλίμακας στο ανατολικό πέρας του κοίλου του. Η στοά ήταν σε χρήση μέχρι τον 3ο αι. μ.Χ., οπότε καταστράφηκε και το υλικό της χρησιμοποιήθηκε στην κατασκευή του υστερορωμαϊκού τείχους. Τα ερείπια της Στοάς του Ευμένους αποκαλύφθηκαν πλήρως από την Αρχαιολογική Εταιρεία κατά τα έτη 1877-78.

ΑΣΚΛΗΠΕΙΟ

Το Ασκληπιείο, το ιερό προς τιμήν του θεού Ασκληπιού και της κόρης του Υγείας, βρίσκεται στα δυτικά του Διονυσιακού Θεάτρου και καταλαμβάνει τον χώρο ανάμεσα στον αρχαίο Περίπατο και τον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης. Ιδρύθηκε το έτος **420/19 π. Χ.** από τον Αθηναίο πολίτη **Τηλέμαχο** τον Αχαρνέα. Το χρονικό της ίδρυσής του αναγράφεται στο Μνημείο του Τηλεμάχου, μια ενεπίγραφη, μαρμάρινη στήλη με ψηλό κορμό, με ανάγλυφους πίνακες με παραστάσεις από την άφιξη του θεού στην Αθήνα από την Επίδαυρο και την υποδοχή του, από τον πιστό Τηλέμαχο, στο νεοϊδρυθέν ιερό της Νότιας κλιτύος της Ακρόπολης.

Στο συγκρότημα των οικοδομημάτων του ιερού περιλαμβάνονται ο ναός και ο βωμός του θεού καθώς επίσης και δύο στοές, η Δωρική Στοά που λειτουργούσε ως εγκοιμητήριο για τη διανυκτέρευση των ασθενών στο Ασκληπιείο και τη θαυματουργή (μέσω των ονείρων) θεραπεία τους από το θεό και η Ιωνική Στοά που χρησίμευε ως καταγώγιον δηλαδή εστιατόριο και κατάλυμα των ιερέων του Ασκληπιείου αλλά και των επισκεπτών του.

Στις αρχές του 6ου αι. μ. Χ., όταν η χριστιανική λατρεία διαδέχθηκε την αρχαία, όλα τα μνημεία του Ασκληπιείου εντάχθηκαν στο συγκρότημα μιας μεγάλης, τρίκλιτης παλαιοχριστιανικής βασιλικής. Στα Βυζαντινά χρόνια (11ος και 13ος αι.) δύο μικρότεροι,

Ξεναγώντας στο Αρχαίο Θέατρο του Διονύσου

μονόκλιτοι ναοί κατέλαβαν τη θέση της βασιλικής ενώ ο τελευταίος από αυτούς λειτούργησε μάλλον ως το καθολικό μιας μικρής μονής.

Στο Ασκληπιείο πραγματοποιήθηκαν από το 2002 οι τμηματικές αναστηλώσεις του δυτικού άκρου της πρόσοψης του ισογείου της Δωρικής Στοάς, του δωματίου του Ιερού Βόθρου στον πρώτο όροφο της Δωρικής Στοάς και του ναού του Ασκληπιού.

